

Trafik Sigortasının, Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası İle İlgili Uygulaması

A. Kadir KÜÇÜK
Güvence Hesabı Müdürü

4 925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında şehirlerarası veya uluslararası yolcu taşımacılığı yapan taşımacılar, Kanununun 17' nci maddesi gereği duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından varış noktasına kadar geçecek süre içerisinde meydana gelecek kazalar nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı sorumludurlar.

Taşımacılar kendilerine yüklenen bu sorumlulukları karşılamak üzere, aynı Kanununun 18' inci maddesiyle yolculara gelecek bedeni zararlar için Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortasını (Zorunlu Taşımacılık Sigortası) yaptırmak zorundadırlar.

Taşımacılar ayrıca yolcuların kendilerine ve eşyalarına, karşı araçlara, karşı araçlardaki yolculara veya diğer şeylere gelebilecek maddi ve bedeni zararlara karşı sorumluluklarını karşılamak üzere ayrıca Karayolları Trafik Kanununun 91' inci maddesinde öngörülen Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını (Trafik Sigortası) da yaptırmak zorundadırlar.

Yolcu taşımacılığı yapanların sorumluluklarından kaynaklanan gerek maddi

ve gerekse bedeni zararları karşılamak üzere yukarıda açıklanan her iki poliçeyi de aynı zamanda yaptırmaları zorunludur. Yapıtılan bu iki sorumluluk poliçesinin açıklamalardan da anlaşılacağı gibi bedeni zararlar karşısında çakışan yönleri bulunmaktadır. Zira her ikisi de sorumluluk poliçesidir ve her iki poliçede de taşıyıcının sorumluluğundan kaynaklanan bedeni zararların karşılanması söz konusudur.

Bu durumda zarar, öncelikle hangi poliçeden karşılanacaktır?

Veya bu poliçelerden zararlar ne şekilde karşılanacaktır?

Soruları gündeme gelmektedir.

4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 18' inci maddesi, bu Kanun kapsamındaki taşımacıların yaptırması gereken sorumluluk sigortalarını belirlemekte ve aynı Kanununun 19' uncu maddesi ile de meydana gelen zararın öncelikle taşımacının sorumluluk sigortasından karşılanacağı, bu sorumluluk sigortası ile karşılanamayan zararlar için 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yapılması zorunlu olan malî sorumluluk sigortasına müracaat edileceği açıklanmıştır.

Bu maddeye paralel olarak Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının B.8 maddesi de "Meydana gelen zarar öncelikle bu sigortadan karşılanır. Sigorta sözleşmesinin hiç yapılmamış olması,

yapılmış fakat geçersiz hale gelmiş olması, süresinin bitmiş olması veya meydana gelen zararın bu sigorta teminatlarının üzerinde bulunması halinde teminatların üzerinde kalan kısım için; sırasıyla 13/10/1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yapılması zorunlu olan mali sorumluluk sigortasına ve varsa ihtiyari mali sorumluluk sigortasına başvurulur” şeklinde düzenlenmiştir.

Genel şartların bu maddesinde her ne kadar

sözleşmenin hiç yapılmamış olması, geçersiz olması veya süresinin bitmiş olması halleri ifade edilmiş olsa dahi, esas olarak cümlenin “meydana gelen zararın bu sigorta teminatlarının üzerinde bulunması halinde teminatların üzerinde kalan kısım için 2918 Sayılı KTK göre yapılması zorunlu olan Trafik Sigortasına veya varsa ihtiyari mali sorumluluk sigortasına başvurulur” şeklindeki tanımıyla zararın sadece teminatı aşan kısmı için bu sigortalara gidilebileceği, aksi halde bu sigortalara

gidilemeyeceği açıkça ifade edilmiştir.

Ancak, Genel Şartların bu maddesi yazıldığı tarihte Zorunlu Taşımacılık Sigortası Güvence Hesabının kapsamında bulunmuyordu. Zorunlu Taşımacılık Sigortası, Sigortacılık Kanununun yayım tarihi olan 14 Haziran 2007 tarihinden itibaren Güvence Hesabı kapsamına dâhil edilmiştir. O tarihten evvel burada ki boşluğun nasıl doldurulacağı, teminata kadar olan zararların sigorta açısından ne şekilde ödeneceği tam olarak belli değildi. Bu tür zararlar çoğunlukla trafik sigortasından ödenmiştir.

- ❖ Bugün Trafik Sigortası bulunan ancak Zorunlu Taşımacılık Sigortası bulunmayan araçlarda meydana gelen ve teminatın altında kalan bedeni zararlar nasıl karşılanacaktır?
- ❖ Trafik Sigortası bu tür taşımacılık yapan araçlarda sadece teminatın üzerinde mi geçerli olacaktır?

İşte konunun en can alıcı soruları bunlardır..

Öncelikle burada Trafik Sigortasının teminatın üzerinde geçerli olacağı muhakkaktır. Bu şekilde yapılmış olan trafik poliçelerinde daha az hasar isabet edeceği de muhakkaktır. Çünkü burada trafik poliçesine hasar isabet etmesi için zararın mutlaka geçerli teminatın üzerinde olması gerekmektedir. Zaten bu durum düşünülerek Bakanlıkça yürürlüğe konulan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik'in 9' uncu maddesinin 2' nci fıkrası ile 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanununa tabi şehirlerarası ve uluslar arası yolcu taşımacılık sigortası yaptırdıklarını belgelemeleri durumunda, trafik sigortası priminde yüzde 20 oranında indirim yapılması hükme bağlanmıştır. Böylece daha hasar isabet etme olasılığı bulunan trafik sigortasında gereksiz prim tahsilinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Sorunun ikinci cevabını ise, Güvence Hesabı'nın kapsamını tanımlayan 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununun 14'üncü maddesinin (c) fıkrası ile vermek mümkündür. Fıkarda rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dahilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden oldukları bedensel zararlar Güvence Hesabı'ndan karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Zorunlu Taşımacılık Sigortası da Güvence Hesabı kapsamında bulunduğu göre, bu sorunun da cevabı Güvence Hesabı olmaktadır.

Sonuç olarak rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli poliçenin olmaması, hiç yapılmamış olması, geçersiz olması veya süresinin bitmiş olması gibi nedenlerle Zorunlu Taşımacılık Sigortası ile karşılanamayan ve teminat sınırları içinde kalan bedeni zararlar için Zorunlu Taşımacılık Sigortası kapsamında teminat sağlama zorunluluğu bulunan Güvence Hesabına başvurulması mümkündür.

Zarar miktarı kaza tarihindeki geçerli teminatın üzerinde ise, teminatın üzerinde kalan kısım için varsa aracın Trafik Sigortasından karşılanması gerekecektir. Şayet Trafik Sigortası da bulunmuyor ise, bu takdirde teminatın üzerinde kalan kısım için de yine Trafik Sigortası kapsamında teminat sağlama zorunluluğu bulunan Güvence Hesabına başvurulması mümkündür.

Yolcu taşımacılığı işi ile uğraşanların yine bedeni tazminatlara ilişkin bir de Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırma mecburiyetinde olduklarını hatırlatırsak, tazimat ödemelerinde öncelik sırasının biraz daha karışacağı muhakkaktır. Ayrıca bütün bu poliçeleri yaptırma zorunluluğu bulunan taşımacıların ve poliçeleri yapan sigortacıların işlerini biraz daha kolaylaştırması açısından temennimiz, bu tür işler için bütün teminatları kapsayan ve öncelik sırasının söz konusu olmadığı tek bir poliçenin uygulamaya konulmasıdır. ■